

MTA SZTAKI SYSTER N

A debreceni Dr. Varga György volt az, aki az Alföldi Nyomdában forradalmasította a Magyarországi nyomdai szedést. A nyomdaiparban alkalmazott karakterkészlet sokkal bővebb, mint az általános kódtáblák (amik akkor még köznapi célokra sem nagyon biztosították a magyar nyelv helyes írását, pl. az ékezetes betűk és írásjelek nem fértek el egymás mellett). A '80-as évek elején a BNV-n (Budapesti Nemzetközi Vásár) találkozott Dr. Varga György az MTA SZTAKI professzionális rendszerével és miután felvázolta milyen módon lehetne a nyomdaipar számára alkalmassá tenni a számítógépet. Elkezdődött egy alkotómunka, amelyben Varga György a továbbiakban a SZTAKI külső munkatársaként elkészítette a rendszerterveket. Magát a számítógépet, Mannó Sándor (SZTAKI) tervezte, az ő munkája volt a Primó hardverének megalkotása is. A programokat Ondok Andrea (SZTAKI) készítette. Így született meg a Syster N azaz a nyomdai változat. A „polgári” verziókhöz képest speciálisan kialakított 128 gombos modulárisan változtatható és programozható Hall-generátoros TKI gyártmányú billentyűzet és képernyővezérlést jelentett. Így 256-ra lehetett növelni a használt karakterek számát. Tervezésekor minden négyzetcentimétert kihasználtak, ezért a space (szóköz) billentyűt is lerövidítették, hogy minél több dedikált nyomógombot el tudjanak helyezni a billentyűzeten. Két változat létezett a lerögzített szövegek tárolására, az egyik kommersz kazettás magnó volt, a második generáció már 5 ¼ inches 360 KB kapacitású floppylemezekre dolgozott, amiket közvetlenül be lehetett tölteni a rendszer-számítógépbe. Számos nyomda alkalmazta ezután ezt a rendszert. Az itt megszerzett tapasztalatokat később Dr. Varga György a Primó számítógépre is adaptálta Primotext néven.

Syster N műszaki adatai:

Processzor: U880, Z80A kompatibilis (NDK)

Memória: 32 KB RAM, 32 KB EPROM

Képernyő: átalakított kommersz tévé 4 szövegsorral és 2 adat státusz-sorral, 256 karakteres programozható karakterkészlettel

Kimeneti tároló: kompakt kazetta ill. 5 ¼” hajlékony mágneslemez 360 KB kapacitással.

Billentyűzet: 128 gombos modulárisan változtatható és programozható Hall-generátoros (TKI gyártmány)

A képeken az Alföldi nyomda saját múzeumában látható Syster N rendszer és a Vilati Practicomp 4000 nagygép. A jobb alsó képen Dr. Varga György (balról) és Bóde Gyula 2017-ben a H.O.C. kiállításon Debrecenben. Az Alföldi Nyomda informatikai rendszerét Ők alakították ki a 80-as évek közepén.

Dr. Varga György és Képes Gábor a 2017-ben, Debrecenben, a H.O.C. kiállításon

Dr. Varga György 2017-ben, Debrecenben a H.O.C. kiállításon

Dr. Varga György és Képes Gábor a 2017-ben, Debrecenben, a H.O.C. kiállításon

A professzionális számítástechnikából több érdekes fejlesztést adaptáltak a nyomdaipar számára, pl. az SZKI Proper 16 billentyűzetét, az Uniboard-ot.

SZKI Uniboard klaviatúra

Gyártó: SZKI Számítástechnikai Koordinációs Intézet, licenc alapján a Telefongyár és a Ganz Műszer művek is gyártotta

Az **Uniboard** általános célra, az éppen csak terjeszkedő hazai PC piacra készült, felismerve, hogy az eredeti angolszász országoknak kitalált billentyűzetek nem elégítik ki még a sima irodai magyar nyelvű használatot sem. Ezért eleve moduláris több gomb beültetését lehető tevő struktúrát hoztak létre, remélve, hogy a képernyőgyártók megoldják a nagyobb karakterkészlet alkalmazását. Az IBM PC szabvány már 256 karakteres kódtábla használatát is lehetővé tette, amit legtöbbször speciális karakterekkel pl. félgrafikus jelekkel töltöttek fel.

A nyomdaipar is rácsapott a lehetőségre nekik a nagyobb karakterkészlet mellett speciális vezérlőjeleket is be kellett illeszteni a karakterkészletbe, amit a gyártó egyetlen EPROM programozásával megoldott, szükség esetén a billentyűk beültetését is meg lehetett változtatni.

Az Uniboard egyik érdekes innovációja volt a rugó-gumimembrán billentyűzet kiváltása egy mágneses billentyű felfüggesztéssel. Ezzel a megoldással elérték, hogy a billentésérzete a mai modern laptopok billentyűzetéhez hasonló érzést adott. Szemben a hagyományos billentyűzetekkel, ez olcsó és elnyűhetetlen volt, ami a nyomdaiparban lényeges szempont volt.

Az Uniboard a 286-486 processzorsorozat (XT és AT kompatibilis) asztali PC-khez készült, a Pentiumos rendszert már nem követte, a fejlesztők és gyártók a rendszerváltást már nem élték túl.

Dr. Varga György ismertetője alapján